

Ordføreren for forslagsstillerne (Henry Christensen): Som det fremgår af betænkningen, er vi i udvalget enedes om en ændret formulering af forslaget til folketingsbeslutning om foranstaltninger mod inflationen. Ændringsforslaget dækker det formål, som det oprindelige forslag også havde, og sikrer, at vi her i folketinget kommer til at behandle problemerne omkring bekæmpelsen af inflationen. Da det har været formålet, og da ændringsforslaget set ud fra mit synspunkt er tilfredsstillende, vil jeg naturligvis anbefale ændringsforslaget, og jeg vil samtidig benytte lejligheden til at takke de øvrige partier og økonomiministeren for deres medvirken til den enighed og det resultat, som hermed er opnået.

Det, der er sket, er jo, at vi derved bliver enige om en dagsorden, kan vi sige, eller en behandlingsform vedrørende inflationsproblemerne i den kommende tid, og det kan jo altid være noget, at man er enedes om behandlingsformen. Tilbage står naturligvis problemet om selve det indhold, som den politik, der skal bekæmpe inflationen, skal have. Det spørgsmål er jo det, som vi vender tilbage til. Med det foreliggende forslag er behandlingsformen som sagt sikret; det var det, vort forslag til folketingsbeslutning tilsigtede, og derfor takker jeg for resultatet og behandlingen.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Ændringsforslaget

vedtoges uden afstemning.

Forslaget til folketingsbeslutning som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Forslaget til folketingsbeslutning i den ændrede affattelse

vedtoges enstemmigt med 131 stemmer.

Formanden: Der vil nu blive givet økonomiministeren meddelelse om denne vedtagelse.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lukkeloven [af Niels Westerby og Diderichsen].

(Lovforslaget (nr. 168) findes i tillæg A. sp. 2257, fremsættelsen i tidenden sp. 3959).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Handelsministeren (Lars P. Jensen): Det lovforslag, som hr. Niels Westerby og hr. Diderichsen har fremsat, bryder fuldstændig med princippet i den nuværende lukkelov, der bygger på ensartede åbningstider. Selv om forslaget imødekommer en del af den kritik, der er rejst imod lukkeloven, finder jeg, at der kan rettes så mange tungtvejende indvendinger mod forslaget princip, at den nugældende ordning bør bevares.

Jeg vil i den forbindelse gerne fremhæve, at såvel detailhandelsorganisationer som funktionærorganisationerne har taget afstand fra en ændring af princippet i den nuværende lukkelov, og det er ikke mit indtryk, at der bag de ønsker om en vidtgående liberalisering af lukkeloven, som kommer til orde ved forskellige lejligheder, i virkeligheden er en så bred tilslutning, at tiden kan siges at være moden til et brud med den hidtidige linje i retstilstanden på dette område.

De foreslåede ændringer ville i øvrigt kunne skabe usikkerhed blandt forbrugerne med hensyn til, hvornår den enkelte butik har åbent; ganske vist skal åbningstiden fremgå af opslag ved butikken, og en kunde kan vel hurtigt lære åbningstiderne at kende for de butikker, der regelmæssigt besøges, men når det drejer sig om varer, som ikke køber regelmæssigt, vil forbrugeren næppe på forhånd kende åbningstiden i vedkommende butikker, hvilket vil kunne have til følge, at der spildes tid med at opsøge en butik, der har åbent på det tidspunkt, forbrugeren er på indkøb.

Lovforslaget bygger på den tanke, at de handlende skal stå frit ved fastsættelse af deres åbningstider inden for den i forslaget indeholdte maksimumstid. Det er vel dog et stort spørgsmål, hvor frit de handlende vil komme til at stå. Mange vil utvivlsomt af konkurrencehensyn blive tvunget til at

[Handelsministeren.]

vælge de samme åbningstider som den nærmeste konkurrent. Dette vil kunne skabe meget ulige arbejdsvilkår for de handlende. For de handlende, der bor i nærheden af deres butik, vil det måske ikke være en ulempe at holde længe åbent om aftenen mod til gengæld at lukke nogle timer i løbet af dagen, men en sådan delt åbningstid vil derimod være en stor ulempe for de handlende, der bor langt fra deres butik, men som er nødt til af konkurrencemæssige grunde at holde tilsvarende åbningstider.

Når det anføres, at ændringerne ville give de mindre detailhandlere en større chance i konkurrencen med stormagasiner, kædeforretninger m. v., tror jeg at kunne sige, at dette synspunkt ikke deles af hovedparten af de pågældende handlende. For butikksmedhjælpernes vedkommende vil forslaget kunne medføre, at de får mindre tid til at være sammen med deres familie i den tid, hvor de øvrige familiemedlemmer har fri; dette vil vel kompenseres ved en øget indtjening gennem betaling for forskuddt arbejdstid. Men med den butikksstruktur, vi har i dag, tror jeg ikke, at forslaget vil kunne undgå at få fordyrende virkninger for varerne, og det vil være den pris, som forbrugerne må betale for denne liberalisering.

Endelig vil jeg gerne fremhæve, at den foreslåede ordning vil medføre en større administration, når politiet skal bebyrdes med den opgave at modtage anmeldelse om hver enkelt forretnings åbningstid og føre kontrol med overholdelsen heraf. Jeg tror, alle i denne sal er enige i, at der i forvejen er tillagt politiet så mange opgaver af ikke-politimæssig art, at der bør meget tungtvejende grunde til for at indføre en ordning, der skaber yderligere administration for politiet.

Jeg mener derfor ikke at kunne anbefale det fremsatte lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Niels Westerberby): Handelsministeren var af den opfattelse, at tiden ikke er inde til den revision af lukkeloven, liberalt centrum har fremsat lovforslag om. Jeg forstod handelsministeren sådan, at han mente, tiden ikke er moden endnu, og deri ligger vel en tilkendegivelse af, at den kan blive moden også efter handelsministerens opfattelse. Jeg tror,

vi netop bør prøve at kigge lidt ind i fremtiden, men jeg ved, at det er svært for gamle partier med store interesser til forskellig side.

Baggrunden for, at liberalt centrum har fremsat dette lukkelovsforslag, er, at den nugældende lukkelov er for stiv og gør det svært for forbrugerne at gøre de fornødne indkøb. Man kan vel sige, at mange partier her i det høje ting har tilknytning til forskellige organisationer og særinteresser; man ved, at socialdemokratiet har særlig gode kontakter til fagforeningerne; man ved, at det konservative folkeparti måske i særlig grad har kontakt til detailhandlerorganisationerne. Men der er en meget stor gruppe, som ofte er glemt i lovgivningen og administrationen; det er den meget store forbrugergruppe.

Man må vel erkende i dag, at det er svært for mange forbrugere at gøre de fornødne indkøb. Blandt dem, der har svært ved at gøre indkøb, vil jeg først nævne de familier, hvor både mænd og kone har fuld arbejdstid. Når de begge har fuld arbejdstid og derefter skal gøre deres indkøb, er der kun et meget lille tidsrum til rådighed for dem hertil, og det fører til, at de ofte bliver nødt til at købe i den første den bedste forretning, de når frem til; så er det svært for dem at være så prisbevidste, som forbrugere gerne, både i egen interesse og i almindelig samfundsinteresse, bør være. Dernæst er der alle de enlige, der har fuld arbejdstid; også de har svært ved at gøre de fornødne indkøb. Endelig kan nævnes, at der i de senere år er dukket en stor gruppe op af varige forbrugsgoder, som kræver, at folk får særlig god tid til overvejelse og varevurdering og helst også kan aflægge besøg i adskillige butikker, før de træffer deres afgørelse. Netop i forbindelse med disse varige forbrugsgoder vil der ofte være et særligt behov for, at forretninger har åbent om aftenen.

Hertil vil jeg endvidere føje, at der jo er enkelte brancher, som i særlig grad har deres omsætning på ugens sidste dage. Det gælder f. eks. fødevarerbranchen, hvor en meget stor del af omsætningen — langt over halvdelen, tror jeg — falder på det sidste par dage i ugen. Det betyder, at folk stimler sammen i butikkerne, så hverken butikksmedhjælperne, butiksindehavere eller

[Niels Westerby.]

forbrugere får den fulde udnyttelse af butikkerne. Der bliver en spidsbelastning, som butikkerne har vanskeligt ved at overkomme.

Jeg vil altså gerne understrege, at for liberalt centrum har først og fremmest forbrugerinteressen i en nem adgang til at gøre indkøb været det ledende motiv til fremsættelsen af dette lovforslag. Men samtidig er det klart, at der bør tages hensyn til både butiksindehavere og medhjælpere, og derfor har liberalt centrum ønsket, at der skal lægges loft over den samlede ugentlige åbningstid. Dette loft har vi foreslået til 55 timer. På den måde vil man kunne undgå, at såvel butiksmedhjælpere som butiksindehavere bliver spændt til det yderste og får en arbejdstid, der afviger fra det normale. Specielt for butiksmedhjælpernes vedkommende vil jeg nævne, at de jo normalt er medlemmer af en fagforening, og denne forhandler jo med arbejdsgiveren om arbejdstiden; heri ligger der for deres vedkommende også en beskyttelse.

Det lovforslag, der er fremsat af liberalt centrum, giver den dygtige handlende ekstra chancer. Den dygtige handlende har et håb og et ønske om at kunne øge sin omsætning og derigennem få en større fortjeneste. Det vil netop sige, at forbrugerinteressen i en nem adgang til at foretage indkøb falder sammen med den handlendes interesse i at øge sit salg. Netop den handlende, der lægger sin åbningstid sådan, at den er bedst egnet for forbrugerne, vil jo være i stand til at øge sit salg, og derigennem giver vi den dygtige mand en ekstra chance for at øge sin omsætning på en måde, der også er i forbrugernes interesse.

Endelig oplever vi jo i disse år, at der sker en vis koncentration inden for detailhandelen. Vi oplever, at der bliver kædeforretninger og store virksomheder i stadig større omfang. Men netop den lille virksomhed, der kun består af mand og kone og måske en enkelt medhjælper, vil få en særlig chance for at lægge sine åbningstider

i de tidsrum, der er bedst egnede for forbrugerne. Derved får forbrugerne en nemmere adgang til indkøb, og den lille handlende får den særlige mulighed for at udnytte den større chance, en sådan åbnings-tid kan give ham.

Det er blevet hævdet af den højtærede handelsminister, at lovændringerne vil give øget administration. Deri er jeg ikke enig med handelsministeren. Det er jo kun meningen, at man skal give en anmeldelse til politiet, for at det kan konstateres, hvornår man vil holde åbent. Men selve lovens overholdelse vil være ret nem. De handlende vil jo bl. a. kontrollere hinanden, og endelig vil det være meget nemt for en almindelig patruljerende polititjent en gang imellem lige at se på et opslag, der skal kunne ses udefra. Det er ikke noget, der kræver øget administration, det drejer sig kun om en anmeldelse, ikke spor andet. Jeg tror, loven i det store og hele vil kunne overholdes, og at den i det store og hele vil kunne kontrolleres af sig selv. Jeg tror ikke, handelsministeren skal være ængstelig på dette punkt. Forslaget er netop så enkelt i sine administrative krav, at vi kan få det, der er hovedmotivet: en mere smidig lukkelov, således at forretningstiderne kan blive lagt på de tidspunkter, der er særlig gode for forbrugerne, uden at vi får mere administration, idet vi så samtidig tager de hensyn, der bør tages til de butikshandlende og deres medhjælpere, således at de ikke bliver spændt for vognen mere end andre mennesker her i samfundet.

Albertsen: Det lovforslag, som er fremsat af hr. Diderichsen og hr. Niels Westerby på liberalt centrums vegne, er som karakteriseret af handelsministeren et forslag, der, såfremt det måtte blive gennemført, vil betyde lidt af en revolution; det vil betyde betydelige forandringer for et meget stort antal af de direkte implicerede medborgere. Vi kan vel i øjeblikket sige, at vi har ca. et par hundrede tusinde, der arbejder under forskudt arbejdstid og på tidspunkter, der

[Albertson.]

afviger fra øvrige medborgeres arbejdstid, og hvis dette lovforslag bliver til lov, ville vi vel fordoble dette antal. Det ville i praksis medføre, at det erhvervsområde, der kommer ind i billedet, detailhandelen, vil blive et udpræget skifteholdsfag, hvad jeg tror ville skabe adskillige problemer både for indehaverne og for medhjælperne.

Den lukkelov, vi har, er af 1950, og siden da er der jo sket betydelige forandringer i den danske samfundsstruktur. Der er blevet fuld beskæftigelse, kvinderne deltager i stigende grad i erhvervslivet, økonomien er blevet forbedret, og borgernes indtægter er blevet mere end fordoblet. Samtidig er der sket en vældig forandring inden for hele detailhandelen, de små og de mindre butikker bliver færre, antallet af supermarkeder og stormagasiner vokser, og samtidig betyder automatikkens fremtrængen, at indehavere af køleskabe kan disponere på en helt anden måde.

Vi kan da spørge, om vi stadig har en god lukkelov. Der var forleden dag i nogle provinsblade referater fra forskellige foreninger, der havde drøftet dette emne, både handelsstandsforeninger og lokale afdelinger af Handels- og Kontorfunktionærforbundet, og dér havde man karakteriseret den nugældende lov som verdens bedste lukkelov. Hvis vi har en sådan lov, så kunne man sige, at enhver debat herom var overflødig og unødvendig, men det kan jo ikke bestrides, at der også har været røster fremme i retning af det, som hr. Niels Westerby her i dag har fremført: at der er anledning til at kigge nærmere på, om denne lukkelov stadig væk er overensstemmende med befolkningens store flertal. For det er da rigtigt, at hvis det alene var en lov, der var dikteret af de direkte implicerede parter, i dette tilfælde medhjælperne og indehaverne af forretningerne, og det var en form for diktatur over for forbrugerne, så var det rimeligt her fra folketinget at tage en sådan lov op til revision jo hurtigere des bedre.

Jeg mener imidlertid ikke, der er tale om en sådan lov. Hvis der var tale om det, ville der givetvis fra de berørte forbrugerinteresser have været langt stærkere reaktioner. De seneste reaktioner, der har været i forbindelse med denne lovgivning, kom jo ved de tidligere mere principielle ændringer

i loven, og hvad skete der da? Da blev der fra store grupper af forbrugerrepræsentanter givet tilslutning til, at vi skulle have en lov i retning af det, vi nu har fået. Derfor mener jeg mig i god overensstemmelse både med dem, der står bag disken, og dem, der står foran disken, når jeg siger, at den lov, vi har, har virket tilfredsstillende. Under denne lov har befolkningen kunnet udvide sit forbrug, kunnet øge sine indkøb, og jeg tror samtidig, man må sige, at befolkningens pris- og kvalitetsbevidsthed på ingen måde er blevet forringet, tværtimod. Det skyldes jo nok, at der sideløbende med denne lovs udvikling har været dygtige og energiske bestræbelser netop gennem Forbrugerrådets arbejde. Derfor tror jeg ikke, at det kan holde med den lidt skarpe karakteristik af loven, som hr. Niels Westerby nys har givet.

Men dermed være ikke sagt, at alt er fuldstændig, som det bør være. Det kan muligvis være rimeligt, om vi i det folketingsudvalg, der i øjeblikket beskæftiger sig med det af handelsministeren fremsatte lovforslag om nogle ændringer i den bestående lukkelov, kigger nærmere på dette lovforslag, og om vi måske også fik drøftelser med forslagsstillerne om det her foreliggende lovforslag — det giver jo netop den nylige ændring af forretningsordenen adgang til — således at vi kan få en afklaring. Vi kan her kigge på lovforslaget, og desuden kan der måske være en og anden ting, som vi i forvejen har drøftet i udvalget, men som vi kan tage med ind i overvejelserne ud fra de synspunkter, som hr. Niels Westerby her har fremsat.

Må jeg sige om lukkeloven, at når den har været karakteriseret som verdens bedste lukkelov, så tror jeg for så vidt, at karakteristikken i høj grad kan holde. Det, vi har gjort her i landet, er, at vi har lavet en lov, som angiver en vis ramme, og inden for denne ramme har handelen og medhjælperne forsøgt at få en fremgangsmåde og en arbejdsform, som tilsyneladende har virket ganske godt. I andre lande har man valgt en anden fremgangsmåde; man har dér lovgivet om arbejdstiden som sådan for hele befolkningen. Det har vi ikke her i landet; vi har ladet disse ting afgøre gennem forhandlinger på arbejdsmarkedet, og jeg tror, at hvis vi skulle ændre på et begrænset område, som der trods alt er tale om her, så

[Albertsen.]

må det også medføre en nyvurdering af hele den problematik, der ligger i arbejdstidsproblemet.

Jeg skal derfor på socialdemokratiets vegne anbefale, at lovforslaget henvises til det folketingsudvalg, der i øjeblikket beskæftiger sig med handelsministerens lovforslag, og at vi i udvalget, hvis drøftelserne dér måtte få en sådan karakter, at man kunne tænke sig dyberegående drøftelser, så tager stilling dertil; men foreløbig vil jeg stille mig på side med ministeren og udtale skepsis over for en så principiel ændring som den, der her foreslås.

Jens Peter Jensen (Sorø amt): Den højtærede handelsminister har jo ladet forstå, at en dyberegående revision af lukkeloven skulle komme til at gå over hans lig. Det kunne altså være fristende at gå ind på de tanker, der er fremsat i dette lovforslag, men ministeren har jo nu ladet forstå, at han ikke finder tiden moden til en sådan liglugt i huset.

Om selve forslaget skal vi kun sige dette, at det synes at være blevet til sådan en lørdag eftermiddag efter lukketid; det ser så enkelt og så nemt ud, men i virkeligheden er det jo et meget, meget kompliceret område, man her bevæger sig ind på. Venstre kan ikke acceptere det forslag, der her foreligger; vi mener, at den praktiske fremgangsmåde må være, at vi i det folketingsudvalg, som behandler handelsministerens forslag til lov om ændringer i lukkeloven, prøver på at komme lidt videre, end handelsministeren har foreslået, idet vi vil bestræbe os på at få bedre tilstande, få service over for turister og aftenpublikum. Det kan gøres bl. a. ved, at man giver kioskorretninger mulighed for et større varesortiment, så kunderne lettere kan komme til at tilfredsstille de behov, der er for at gøre indkøb om aftenen.

Vi kan altså sige, at vi ønsker dette lovforslag henvist til det udvalg, der behandler handelsministerens lovforslag, men vi ser ikke på det foreliggende lovforslag med nogen velvilje.

Weikop: Må jeg først gøre en bemærkning til hr. Niels Westerby, der jo sagde, at de forskellige grupper og partier her i denne sal varetog særinteresser; hr. Niels Westerby

var også så venlig at sige, at det konservative folkeparti varetog detailhandelens interesser — det var noget i den retning i hvert fald — og derfor var det måske noget vanskeligt for os at se sådan helt uholdt på det.

Jeg vil gerne sige til hr. Niels Westerby, at jeg med stor interesse har lyttet til hans tale, og den viser, at han i hvert fald ikke har én ting; han har ikke erfaringens grundlag. Nu vil jeg meget nødig prale, men før hr. Niels Westerby blev født, stod jeg bag disken, og jeg har fulgt detailhandelen hele mit liv igennem. Derfor kender jeg en lille smule til de forhold uden at varetage nogen særinteresser.

Jeg må sige, at når man får dette lovforslag i hånden, får man, som det allerede er sagt, nærmest indtryk af, at der her er tale om en beskyttelseslovgivning for de næringsdrivende og en arbejdstidslovgivning for medhjælperne. Men i første række skulle det vel for liberalt centrum være et spørgsmål alene om forbrugerne, som det også er sagt. Det var det, der blev lagt så overordentlig stærk vægt på. Hvis nu hr. Niels Westerby og hr. Diderichsen ville være virkelig liberale, så havde de ikke fremsat dette lovforslag, men ganske simpelt et forslag om, at butikkerne med få undtagelser skulle holde lukket søn- og helligdage, og så måtte folk i øvrigt selv finde ud af det. Det ville have været liberalt.

Så vidt har man ikke villet gå; man har i stedet lavet noget forskelligt her om grænser, om at anmelde til politiet, hvor længe man vil have åbent inden for, jeg tror, det var 55 timer, og om at sætte skilte op. Efter at have lyttet til hr. Niels Westerbys taler, vil jeg være meget tilbøjelig til at tro, at hvis det var en anden gruppe her i denne sal, der havde fremsat et sådant lovforslag, ville han sige, at det var et forslag med masser af ulemper, og at man burde lave noget helt klart, for i stedet for at anmelde til politi o. s. v. kunne man jo ganske simpelt fastslå, at butikkerne må holde åbent til kl. 20 eller 21, så kunne de indrette sig, og så vidste politiet, hvornår de overtrådte lukkeloven.

Dette lovforslag er efter min mening rent faktisk så kompliceret, at det ikke kan være helt praktisk. Den ulempe, der er ved vore

[Weikop.]

lukketider i øjeblikket, er netop, som det er nævnt, at forretningerne lukker, og det rettes ikke ved lovforslaget. Hvis hr. Niels Westerby gerne vil have et stykke wienerbrød om mandagen, kan han mange steder ikke få det, for så er bagerbutikken lukket. Det er den ulempe, der er ved det. Den frihed, vi gerne vil give både de handlende og deres medhjælpere, er, at de selv må bestemme. Men denne ulempe kan dette lovforslag ikke afhjælpe; det er kort og godt ikke en ulempe, som vi kan klare ad lovgivningens vej.

Når det er sagt, vil jeg gerne sige, at jeg såmænd godt kan se, at lukkeloven på forskellige områder er noget stiv; måske ville der på visse områder være anledning til at foretage nogle ændringer i den — men dog ikke på det grundlag, som hr. Niels Westerbys og hr. Diderichsens lovforslag indeholder. Jeg må være enig i den betragtning, som både handelsministeren og andre har fremsat, at skal man virkelig gå ind for en lukkelovsrevision af en eller anden art, må man have et lidt andet grundlag end dette at arbejde på, for det er rigtigt, at der både er hensyn at tage til forbrugernes og andres interesser.

Jeg har såmænd ikke noget imod, at dette lovforslag henvises til et udvalg; så kan vi jo se, om der faktisk ikke er de ulemper ved det, som er blevet trukket så stærkt frem. Nogen anbefaling af lovforslaget kan jeg ikke give.

Baunsgaard: Det er vist rigtigt at gå ud fra, at den lukkelov, vi har, er opbygget ud fra ønsket om at tilgodese i hvert fald to hensyn, nemlig rimelige indkøbsmuligheder for forbrugerne, samtidig med at man tilstræber — efter datidens opfattelse — ordnede forhold inden for detailhandelen. Jeg tror, der hos de fleste er en voksende erkendelse af, at lukkeloven ikke er tidsvarende, og at der er behov for en liberalisering. Samfundet har allerede været inde i en så stor strukturel udvikling, at det rimelige hensyn, man, hvis man skal have en lukkelov, må tage til forbrugerene, i dag næppe kan tilfredsstilles, og der er altså derfor behov for en ændring af lukkeloven.

Det lovforslag, der her er fremsat, kan måske tilgodese hensynet til forbrugerne,

men det er ikke givet, det gør det. Givet er det imidlertid, at det indtil dette øjeblik i hvert fald er i modstrid med de interesser, man fra detailhandelens side har givet udtryk for. Så melder der sig da det spørgsmål: når man skal skride til en meget radikal ændring af lukkelovsbestemmelserne, hvilke fornuftige formål er der egentlig tilbage, når man ingen garanti har for at bedre situationen for den del af befolkningen, man ønsker at vise hensyn, nemlig forbrugerne, samtidig med at man ikke kan undgå en interesse modsætning til den anden part? Hvis man var sikker på det første, var det noget andet.

Det er derfor spørgsmålet, om man ikke her er kommet til at begå en ikke ukendt fejl, nemlig at ville, skal jeg sige tage hensyn til begge grupper så langt, at man faktisk ingen løsning får.

Jeg har forstået, at forslagsstillerne vil være meget avancerede, og det skal formentlig tages som en opfattelse af, at man føler sig meget avanceret, når man fremsætter et sådant lovforslag. Jeg kan derfor ikke lade være med som et lille kuriosum at nævne, at man dog har så megen forbindelse med fortiden, at man fastholder den ekstra åbningstid 1. maj og 1. november. Når man tager liberalt centrums landbrugsprogram i betragtning, må de vist siges at være en forbindelse til fortiden.

Men lad nu denne lille ting ligge. Tilbage bliver, at den tiltrængte løsning af lukkelovsproblemet når man næppe med dette lovforslag. Jeg tror i øvrigt ikke, man har udsigt til at nå den uden en mere grundig bearbejdning, også udadventt bearbejdning, end den, forslagsstillerne efter det, der her er præsenteret, tilsyneladende har været i lag med.

Poul Dam: Det er sikkert rigtigt, at der er brug for en gennemarbejdning af den eksisterende lukkelov, men det er sikkert lige så rigtigt, at det, der skal gøres, er mere og andet end det, der nu er foreslået af liberalt centrum.

Hr. Niels Westerby prøvede at fortælle, at partier repræsenterer forskellige grupper, og at der kun var én stor gruppe, som ikke blev repræsenteret af noget parti, nemlig forbrugerne. Jeg ved ikke, om jeg ikke bør gøre hr. Niels Westerby opmærksom på, at

[Poul Dam.]

man i så fald udsætter sig for at blive anmeldt i Forbrugerrådets tidsskrift Tænk, hvor man kan undersøge, om partiet varetager forbrugernes virkelige interesser, om det giver valuta for pengene og alt det andet, som man nu ellers gør i Tænk — man er jo på det sidste begyndt at tage plejehjem og bedemandsforretninger o. lign. med — så måske var der her et yderligere emneområde for de initiativrige redaktører.

Når der henvises til forbrugernes ønsker, forekommer det mig, at man her taler om noget, ingen i virkeligheden ved noget om. Der er en gang imellem en eller anden, der meget skråsikkert udtaler sig om, hvad forbrugerne egentlig ønsker med hensyn til butikernes åbningstider; man ved det i virkeligheden ikke. Der er ikke foretaget ordentlige undersøgelser af det, de handlende er yderst uenige, det afhænger af kvarterer o. s. v. Den almindelige opfattelse blandt de handlende, jeg sådan har gået og snakket med — og jeg giver det ikke ud for andet end nogle personlige indtryk derfra — er, at lukketiden ikke behøver at være længere, og at der ikke skulle være nogen særlig grund til at holde åbent uden for de tider, man kan nu, snarere at man skulle kunne lukke noget mere.

Disse handlende har imidlertid gjort opmærksom på ét hensyn til forbrugerne, som dette lovforslag ikke tager, nemlig at forbrugerne i butikkerne kan møde et interesseret og velkvalificeret personale, og man frygter for, at et forslag af denne art, der, som det blev sagt — jeg ved ikke, om det var af ministeren, eller det var af hr. Albertsen — vil gøre handelsfaget til et skifteholds-fag, vil gøre det vanskeligt at sikre den fornødne tilgang af kvalificeret arbejdskraft til handelen. Det forekommer mig, at noget sådant ville være meget uheldigt for forbrugerne. Ganske vist går udviklingen i retning af supermarkeder o. lign., måske af en sådan art, at det bliver ret mekanisk, men der er dog stadig væk en række butikker, hvor man virkelig har stor gavn af et højt kvalificeret personale, som man frygter ikke at kunne fastholde, hvis dette lovforslag gennemføres.

Jeg ville ønske, at man på en eller anden måde kunne få gennemanalyseret hele problemet om forbrugernes interesse med hen-

syn til åbningstiderne. Jeg ved ganske vist ikke, hvordan det skulle gøres. Gallup kan jo bruges til mange ting, men dette er nok et af de områder, hvor man skal holde sig fra det. Imidlertid ville det være gavnligt med en virkelig analyse af dette spørgsmål og en analyse af, hvad der i øvrigt er ved at ske i samfundet med hensyn til arbejdstid og fritid. Øget fritid er jo noget, som ikke alene giver forbrugerne andre tider at kunne købe ind på, men det er også noget, der må føles som et krav fra de mennesker, der vil ind i handelen, og det er derfor et spørgsmål, man bør have med i en undersøgelse, der ikke kan erstattes af nogle mere eller mindre tilfældige betragtninger om, at dette eller hint ønsker forbrugerne vistnok.

Lovforslaget skal vel gå i udvalg, og vi vil gerne være med til at drøfte problemerne, men tror som sagt ikke, at der i det konkrete forslag er en vej frem.

Johan Asmussen: Jeg har indtryk af, at hr. Niels Westerby har næret den opfattelse, at det lovforslag, som er fremsat her, var et slags columbusæg, der skulle kunne løse væsentlige problemer inden for dette område. De uafhængige har meget nøje overvejet lovforslaget og dets mulige konsekvenser. Vi mener ikke, at der her er tale om nogen form for columbusæg.

De uafhængige måtte jo ud fra vor principielt liberalistiske opfattelse på forhånd have en naturlig sympati for tanken om fuldstændig frihed på dette område, men vi er klar over, at der er afgørende krydsende hensyn til medhjælperne, til indehaverne, navnlig af små forretninger, og til kunderne. Den frihed, som man ville opnå, hvis åbningstiderne blev givet fuldstændig fri, ville efter vor mening kun være en frihed på papiret, en tilsyneladende frihed, noget, der i virkeligheden ville betyde en indskrænkning i den egentlige frihed, altså en tvang over for store kredse.

Med dette lovforslag forsøger liberalt centrum at imødekomme de forskellige hensyn, der kan være tale om. Man forsøger, forekommer det mig, at ramme i midten, måske ramme lige i et liberalt centrum. Det er muligt, at man har fundet noget, der ligger i midten, men jeg er bange for, at man har været så smidig — det er jo

[Johan Asmussen.]

sat som et mål for lovforslaget, at det skulle være smidigt — at man derved sætter sig mellem to stole. Jeg er bange for, at de samme betæneligheder, som kunne gøres gældende ved en fuldstændig, tilsyneladende frihed på dette område, også kunne gøres gældende over for tanken om en fast, men individuelt forskydelig åbningstid. På dette område må den afgørende og gensidige interesse efter min mening være, at butiksindehaveren kan yde og yder den bedst mulige service over for kunderne.

Et væsentligt led i en naturlig service må være, at kunderne ved, hvornår butikken er åben, således at der ikke opstår nogen uklarhed og forvirring om dette spørgsmål. Det må siges at være særdeles afgørende, at der ikke opstår en forvirring af den art, som der gør nu med hensyn til fredagslukningen. Som bekendt kan butikkerne holde åbent til kl. 20, men i virkeligheden ved man aldrig, om den forretning, man har tænkt sig at gå i, nu også har åbent så længe, eller den har lukket kl. 19, kl. 19³⁰ eller på et andet tidspunkt. Jeg er bange for og egentlig temmelig sikker på, at den usikkerhed og forvirring, som ville blive resultatet af fuldstændig frihed inden for det område, også og måske i mindst lige så høj grad ville blive resultatet af en gennemførelse af det foreliggende lovforslag.

Dertil kommer det problem, som handelsministeren har været inde på, nemlig kontrollen. Det er muligt, at hr. Niels Westerby har ret i, at den side af kontrollen, som drejer sig om den påtænkte anmeldelse på politistationen, ville være til at overse; men jeg har da en tydelig fornemmelse af, at den anden side af kontrollen, nemlig kontrollen med, hvorvidt forretningerne nu også overholder de angivne åbningstider, kunne blive ganske uoverskuelig, hvis den virkelig skulle gennemføres. Nu kan den patruljerende politibetjent jo nøjes med at konstatere, om klokken er 17³⁰ eller 17³⁵. Efter det foreliggende lovforslag må han gå hen og kigge på den ophængte plakat i hver butik, han passerer, for at se, om denne butik nu overholder sin egen lukketid. Jeg er bange for, at alene den side af kontrollen ville medføre uoverstigelige vanskeligheder.

Handelsministeren udtalte, at man skulle

bevare de nugældende regler uændrede. Jeg er ikke sikker på, at det er en konstatering, som bør stå helt uimodsiget. Det kunne jo tænkes, at der alligevel var forhold, som trængte til regulering, at der var mulighed for visse forbedringer, sådan som forholdene har udviklet sig. Og dér vil jeg gerne pege på en ting, som, så vidt jeg forstår, har været fremme inden for handelens organisationer; det er den tanke, at man skulle fastsætte en åbningstid fra mandag kl. 12, det vil sige, at butikkerne, med visse undtagelser måske, skal holdes lukket mandag formiddag.

Bortset fra den direkte virkning, at personalet fik deres weekendfrihed forlænget med mandag formiddag, ville det sikkert få den indirekte virkning, at fredagslukningen ville blive mere fast, end den rent faktisk er i dag. Den omstændighed, at personalet kunne få lov at blive længere tid væk om mandagen, ville gøre det rimeligt, at butiksindehaveren til gengæld forlangte at få mulighed for at holde sin forretning åben til klokken 20 om fredagen, sådan som han har lov til. Jeg kunne tænke mig, at det måske kunne løse en del af de problemer, der i virkeligheden tages sigte på med det foreliggende lovforslag.

Jeg finder det fuldt ud rimeligt, naturligvis, at lovforslaget drøftes i det udvalg, der allerede er i gang med forslaget til lukkelovsændringer, og jeg går ud fra, at man under arbejdet i det udvalg vil undersøge, hvis det ikke allerede er sket, hvordan det i øjeblikket forholder sig i Sverige. Så vidt jeg ved, er man dér i gang med væsentlige lukkelovsændringer allerede her fra maj måned, og jeg har indtryk af, at man bevæger sig i temmelig liberal retning. Det ville uden tvivl være interessant at få det nærmere oplyst under udvalgsarbejdet.

Og så kan jeg ikke nægte mig den lille bemærkning til slut, at jeg håber, hr. Niels Westerby vil sende en venlig tanke til de uafhængige, når hr. Niels Westerby nu i kraft af den nye regel i forretningsordenen, som var en følge af mit partis aktion i sin tid, får ret til at deltage i udvalgsbehandlingen af det lovforslag, han har fremsat.

Resultatet af vore overvejelser fremgår jo klart af de ord, jeg har sagt her: vi kan ikke støtte det foreliggende lovforslag.

Handelsministeren (Lars P. Jensen): Jeg er i den ejendommelige situation. — idet man jo normalt som minister plejer at takke for tilslutningen til lovforslaget — at jeg kan takke for tilslutningen til min modstand imod det foreliggende lovforslag, en tilslutning, der er givet fra næsten alle sider.

Derefter kunne jeg sådan set lade være med at sige noget, men der er visse ting, som jeg næsten skal have luft for. Når jeg har sagt, at tiden ikke er moden til et brud, så har jeg ment et brud med principperne, og jeg tror, det varer længe, før tiden bliver moden til et brud. Jeg tror ikke alene, det er inden for detailhandelen og inden for funktionærernes organisationer, man gerne vil bibeholde den weekendordning, som vi sloges for så længe og så kraftigt og endelig førte igennem med den nugældende lukkelov; men jeg tror også, at der inden for forbrugerkrædse er en forståelse for, at de mennesker, der står bag disken, har krav på at få en rimelig weekendordning. Og det argument, som hr. Niels Westerby gjorde gældende, eller det ledende motiv for lovforslaget var netop hensynet til forbrugerne.

Jeg er enig i — jeg tror, det var hr. Baunsgaard, der sagde det — at man med dette lovforslag ikke vil nå det tilsigtede. Jeg er bange for, at vi når tilbage til den situation, som vi var i, da vi lavede den nugældende lukkelov, hvor vi netop begrænsede åbningstiden om lørdagen og på andre dage for at hindre det virvar, der var på daværende tidspunkt med hensyn til lukkekutymmer; jeg tror, man når eller kan nå det stik modsatte af det, man tilsigter: man når et virvar i stedet for det, vi har nu, hvor folk ved, hvornår butikkerne har åbent.

Jeg ved ikke, hvorfra hr. Niels Westerby ved, at der er et meget stærkt forbrugerkrav om længere åbningstid; jeg ved, at Forbrugerrådet har foretaget en undersøgelse i 1957, og at der var meget delte meninger på daværende tidspunkt. Der er sket noget siden, det erkender jeg, både til fordel for tanken og modsat; der er som nævnt kommet køleskabe, frysebokse og et stort antal automater; jeg ved det ikke, men jeg har den overbevisning, at hvis åbningstiden var for kort, ville der af forbrugeren på stedet over for den handlende blive udøvet

et tryk, således at den åbningstid, der er tilladt i dag, det vil sige til kl. 14 om lørdagen, blev udnyttet, men det gør den jo kun de færreste steder.

Endelig er der et argument, som hr. Niels Westerby bruger, nemlig at der er visse varige forbrugsgoder, man gerne vil have familien med ud at købe, så man kan snakke om det; dér vil jeg gerne understrege, at butikkerne har jo ret til at holde åbent til kl. 20 fredag aften, og det kunne egentlig være rart at undersøge, hvor mange der benytter sig af denne ret; jeg tror ikke, det er alle dem, der kunne det. Og jeg tror, at netop her ville der komme virvar, hvis hr. Niels Westerbys ordning blev gennemført, for disse forretninger ligger jo ikke i det kvarter, hvor kunderne normalt går; disse forretninger ligger jo med større afstand, og derfor ville det være vanskeligere for forbrugerne at finde ud af, hvornår de havde åbent.

Hr. Johan Asmussen var i denne forbindelse inde på den tankegang, at man nok bedre kunne få udnyttet åbningstiden til klokken 20 om fredagen, hvis man påbød lukning mandag formiddag. Jeg vil advare imod den tankegang. Der er jo ikke nogen, der har pligt til at holde åbent mandag formiddag, det er helt frivilligt, og det skulle da være helt i pagt med de uafhængiges indstilling, at denne ret til at lukke mandag formiddag, hvis man ønsker det, bevares. Jeg vil da også gerne understrege, at man jo har ret til at holde åbent til klokken 18 om lørdagen i sommerhuskommunerne i sommermånederne, hvis man ønsker det.

Det sidste, jeg vil gøre en bemærkning om, er hr. Niels Westerbys tro på, at den administration, der vil komme, ikke bliver større end den, vi har. Jeg kan ikke være enig med hr. Niels Westerby heri. For det første skal de 70.000-80.000 forretninger, vi har i dag, anmelde, hvornår de har åbent, og det giver i sig selv nogen administration. Dernæst skal de have ret til 2 gange om året at ændre åbningstiderne. Hvor mange der vil gøre brug af det, ved jeg ikke, men der vil nok gå nogle år, før det trækker sig i lave, og det vil også give nogen administration. Jeg tror ligesom hr. Johan Asmussen ikke, at vi skal regne med, at det giver mindre administration.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Niels Westerby*): Handelsministeren har tidligere udtrykt det sådan, at enhver væsentlig ændring af lukkeloven skulle gå over hans lig. At det var en højst ufarlig udtalelse, har vist sig i dag, idet bogstavelig talt samtlige partier står som en mur bag handelsministeren, medens liberalt centrum på dette område står alene over for alle de øvrige partier. Det har i høj grad overbevist mig om, at der trænges til et frisk pust her i det høje ting.

Jeg kan i øvrigt over for handelsministeren oplyse — og det vil jeg gerne gøre i tilslutning til hr. Johan Asmussens bemærkninger om udviklingen i Sverige — at der netop er kommet en kommissionsbetænkning i Sverige om lukkeloven derovre, og at denne kommissionsbetænkning går meget vidt med hensyn til åbningstiderne. Jeg tror, at den højtærede handelsminister inden længe vil se en socialdemokratisk regering i Sverige foreslå en lukkelov, som jeg nok tror herhjemme måtte gennemføres over den højtærede handelsministers lig, og så vil jeg gøre den tilføjelse: der er jo mange områder, hvor Sverige er forud for Danmark.

Dernæst var jeg særdeles skuffet over det ærede medlem hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt)s bemærkninger. Han sagde, at det kunne være fristende, nu handelsministeren var imod o. s. v. Jeg synes, det ærede medlem hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) skulle vurdere lukkelovsændringer alene efter deres indhold, efter om de er gode eller dårlige, og ikke lade sig friste af, om man kan genere en socialdemokratisk handelsminister ved at gå ind for noget eller gå imod det. Men når nu det ærede medlem har røbet så meget om sit indre sjæleliv, så vil jeg sige, at jeg fik det klare indtryk af det ærede medlems tale, at det, der fristede det ærede medlem mest, var at være imod noget, som liberalt centrum har foreslået. Jeg tror nok, at hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) som den gode liberale mand, han er, må sige, at dette er en lovgivning i liberal ånd, og jeg må oprigtigt beklage, at venstre ikke kan gå ind for den.

Hr. Weikop sagde, at jeg ikke rigtig kendte til forholdene her, for jeg havde jo ikke været bag en disk. Jeg vil gerne oplyse, at jeg i 1 år har været bag disken i en blandet detail- og engrosforretning og

altså kender detailhandelens vilkår fra allernærmeste hold, så jeg synes ikke, hr. Weikop kan afvise forslaget med en henvisning til, at dette praktiske kendskab til detailhandelens vilkår mangler; det er til stede.

Jeg vil gerne korrigere hr. Weikop på et andet punkt. Jeg har ikke sagt, at det konservative folkeparti varetager detailhandelens interesser. Jeg har sagt, at det konservative folkeparti har en nær tilknytning til detailhandelens organisationer, og der er en nær tilknytning, men der er sikkert mange detailhandlere, som ikke er helt tilfredse med den måde, deres organisation varetager detailhandelens interesser på. Man har fra alle sider herinde påberåbt sig, at denne eller hin organisation har givet udtryk for dette eller hint, og man har henvist til, hvad detailhandlerorganisationer, hvad HK, hvad forbrugerorganisationer har sagt og ment og gjort. Jeg mener, man skal prøve at lytte lidt dybere. Jeg tror, vi er alt for tilbøjelige herinde i det høje ting til kun at hæfte os ved organisationsudtalelser. Jeg tror, vi skal prøve at lytte lidt mere til, hvad der rører sig ude i befolkningen, og jeg mener i alt fald at kunne danne mig det indtryk — jeg kan ikke bevise det med statistik, men jeg har fået det indtryk — at der er mange forbrugere, som føler, at det er svært i vore dage at gøre indkøb på grund af den stive lukkelov, vi har. Det er virkelig tilfældet, at det er et problem for mange, og derfor er der brug for en mere liberal lukkelov. Det blev også erkendt fra flere sider, at dette forslag ville medføre en mere liberal ordning end den, vi har. Hr. Weikop rejste spørgsmålet, om man skulle være endnu mere liberal. Der kan selvfølgelig være tale om grader og nuancer inden for det liberale, men jeg tror næppe, nogen vil bestride, at gennemførelsen af det forslag, som liberalt centrum her har fremsat, vil betyde mere liberale forhold end dem, vi har, og så må det undre, at såkaldt liberale partier ikke kan støtte det.

Hr. Baunsgaard var ikke sikker på, at de foreslåede ordninger ville være nogen hjælp for forbrugerne. Det tror jeg de vil, for jeg tror, tingene meget hurtigt vil falde i lave. Jeg tror, danske detailhandlere er så dygtige, at de ved, hvornår de skal holde åbent for at betjene forbrugerne

[Niels Westerby.]

bedst, og giver vi dem den fornødne frihed til at bestemme åbningstiderne, så tror jeg netop, at disse vil blive lagt sådan, at forbrugerne kan blive tilfredse; det vil hurtigt komme ind i faste baner.

Dermed må jeg også afvise handelsministerens bemærkning om virvar. Jeg tror ikke, der vil blive noget virvar ud af dette; jeg tror, at det meget hurtigt vil finde sin form, således at de handlende i egen salgsinteresse vil finde de tidspunkter, som er bedst egnede for forbrugerne til at gøre indkøb på. Hvad angår kontrollen, som handelsministeren var inde på, tror jeg ikke, at den skulle blive så forfærdelig stort et problem. Den handlende skal bare foretage en anmeldelse, og i øvrigt tror jeg, loven vil være selvkontrollerende.

Hr. Johan Asmussen var også bange for, at man ikke ville kunne føre tilstrækkelig kontrol med lovens overholdelse, men det vil jo vitterligt være sådan, at de handlende selv vil se efter, at konkurrenterne ikke holder længere åbent, end de ifølge deres opslag selv har bestemt de vil holde åbent. Jeg tror, de handlende nok selv skal holde justits på dette område. Jeg tror ikke, det vil være fornødent med en offentlig kontrol af særlig stort omfang, og den offentlige kontrol, der skal være, vil nemt kunne udøves af de almindelige patruljerende betjente, som jo kender deres kvarterer — de kommer som regel i ganske bestemte kvarterer eller egne — og ved efterhånden, hvornår de forskellige har åbent. Jeg tror ikke, dette vil blive noget problem; jeg tror ikke på virvar; jeg tror ikke, der vil blive kontrolbesværligheder, men jeg tror, at det høje ting skal tænke lidt på forbrugernes adgang til at gøre indkøb. Jeg tror, at der virkelig er et hensyn at tage både til de enlige og til de ægtepar, hvor begge ægtefæller arbejder. Det er et vigtigt hensyn, og jeg tror, det høje ting gør forkert i at overse dette.

Jeg forstår, det er tanken at henvise vort lovforslag til det siddende lukkelovsudvalg; som for tiden behandler nogle mindre æn-

dringer, som er foreslået af handelsministeren. Det foreliggende lovforslag er jo et selvstændigt forslag, og der burde vel egentlig derfor nok nedsættes et selvstændigt udvalg til behandling af det, men jeg har ikke noget imod, at det henvises til det nævnte allerede nedsatte udvalg, og jeg kommer meget gerne til stede i udvalget for at drøfte dette lovforslag, når det kommer til behandling under udvalgets arbejde — jeg håber, vi får en lille notits derom.

Albertsen: Med henblik på de faldne bemærkninger om det eksisterende såkaldte lukkevirvar vil jeg sige, at vi har en lov, som sætter visse grænser for, hvor længe man kan holde åbent. Der er vel næppe flertal — ikke dækning — for indførelse af en lov, der skulle påbyde åbningspligt. Det har vi jo på et enkelt område, nemlig vedrørende mælkeforsyningen; men jeg tror ikke, der er behov for at udvide disse bestemmelser til også at gælde andre områder eller eventuelt gælde generelt. I øjeblikket oplever vi jo, at den ændring, der er sket med hensyn til arbejdstiden på arbejdsmarkedet, har medført, at mange forretninger lukker om mandagen eller rettere mandag formiddag, og det er vel i og for sig forståeligt. Når man ved, at kun ca. 40 pct. af omsætningen finder sted de første fire dage i ugen og 60 pct. de resterende to, er det vel rimeligt, at man begrænser åbningstiden dér, hvor det er mest hensigtsmæssigt, mest økonomisk — og mindst tabgivende, hvis der måtte være tale om det.

Hvad angår den udtalelse, der er faldet om den svenske ordning og om den kommende svenske ordning, er det rigtigt, at der i Sverige har været tradition for, at åbningstiderne er blevet fastsat af kommunerne, og at en kommission nu har arbejdet med disse spørgsmål og vil skabe lidt videre rammer. Hvorvidt det vil være mere tilfredsstillende, skal jeg lade være usagt. Jeg hører personlig til dem, der i høj grad beundrer meget af det, der sker i Sverige på mange andre områder, men jeg må ind-

[Albertsen.]

rømme, at det, jeg hidindtil har hørt og læst om og set på dette område i Sverige, giver mig ikke anledning til større beundring.

Som argument anfører man nu mulighederne for at foretage indkøb af de såkaldt langvarige forbrugsgoder. Heroverfor vil jeg pege på det bemærkelsesværdige, at der vel aldrig nogen sinde er investeret så meget i netop disse ting som i de år, vi har haft den nugældende lov. Det vil sige, at man altså ikke har været afskåret fra at købe disse ting, og jeg tror også, at konkurrencen inden for disse områder og det oplysningsarbejde, der er gjort fra forskellig side, har bidraget til, at pris- og kvalitetsindslaget er blevet en faktor, som i høj grad har spillet ind.

Hr. Niels Westerby anførte, at måske fortrinsvis det konservative folkepartis og socialdemokratiets synspunkter i denne sag i høj grad var bestemt af visse gruppers ønsker. Hertil vil jeg sige, at jeg føler mig i fuld overensstemmelse med et stort flertal af forbrugerne, når jeg forfægter de synspunkter, jeg her har givet udtryk for. Jeg kan i den forbindelse referere til den undersøgelse, der blev foretaget i forbindelse med lovrevisionen i 1950; resultatet af den underskriftindsamling, der dengang fandt sted, var en vægtig opbakning for den i øjeblikket gældende lukkelov.

Vi må jo nu kigge på tingene i udvalget, hvor vi får lejlighed til at drøfte enkeltheder. Det er muligt, at vi kan se nærmere dels på nogle af de tanker, der har været fremme i forbindelse med behandlingen af handelsministerens forslag, dels på noget af det, der er sagt her i dag; men fortsat afstandtagen fra det foreliggende lovforslag som sådant er undertegnedes og socialdemokratiets holdning.

Jens Peter Jensen (Sorø amt): Den højtærede handelsminister gjorde bemærkninger om, at der var faldet udtalelser fra flere ordførere, som dækkede ministerens synspunkter. For god ordens skyld skal jeg advare handelsministeren imod at tage mine bemærkninger til indtægt for ministerens synspunkter — vi skal jo nok vende tilbage til dette i folketingsudvalget om lukkeloven. I det udvalg vil jeg gøre noget for, at vi kan komme til at gavne forbrugerne,

og derved kommer vi til at gøre forbrugerne en meget større glæde, end hr. Niels Westerby gør med sit forslag her i dag.

Må jeg takke det ærede medlem hr. Niels Westerby for den belæring, jeg fik om, at man kun skal lave lovgivning ud fra rent saglige synspunkter og ikke lade sig friste politisk. Jeg kunne i den anledning sige: ja men jeg overvandt jo også fristelsen, hr. Niels Westerby — det gjorde det ærede medlem ikke i denne sag.

Weikop: Hr. Niels Westerby sagde, at han sandelig også havde stået bag disken og høstet erfaringer. Jeg må sige: han har stået for kortvarigt bag disken; for havde han stået der længere, ville han forstå, at de handlendes interesser er, havde jeg nær sagt, udelukkende forbrugernes interesser, og derfor varetager de forbrugernes interesser. Hr. Niels Westerby stiller det op, som om vi i det høje ting glemmer forbrugernes interesser. Jeg tror ikke, der er en eneste her, som glemmer forbrugernes interesser — tværtimod. Jeg husker i høj grad på forbrugernes interesser, og jeg er også 100 pct. sikker på, at alle de handlende ligeledes husker forbrugernes interesser — for hvad var de handlende værd, hvis de ikke havde forbrugerne?

Baunsgaard: Af de indlæg, den højtærede handelsminister kom med, og af det ærede medlem hr. Niels Westerby's indlæg i anden omgang kan jeg forstå, at det ikke tilstrækkelig klart er gået op for handelsministeren og det ærede medlem hr. Niels Westerby, at jeg ikke gav tilslutning til handelsministerens synspunkter. For at der ingen tvivl skal være, vil jeg sige, at jeg gjorde rent faktisk det modsatte — og det ønsker jeg ikke at ministeren skal være i tvivl om. Hans verbale overdrivelse om sin fremtidige tilstand, hvis der vedtages en radikal ændring af lukkeloven, tror jeg nok han må være forberedt på at vi vil sætte på prøve.

Og må jeg så sige til det ærede medlem hr. Niels Westerby, som altså også mente, at jeg havde bakket handelsministeren op, at det har jeg ikke. Forholdet er jo det, at selv i tilfælde af, at det ærede medlems lovforslag blev vedtaget, ville vi have en meget restriktiv lukkelov, og derfor er det, jeg

[Baunsgaard.]

sætter et spørgsmålstegn ved meningen, ved fornuften i i det hele taget at foretage denne aktion.

Johan Asmussen: Handelsministeren vendte sig imod den tanke, jeg har antydet om lukning mandag formiddag, og gjorde opmærksom på, at det var jo frivilligt allerede nu, naturligvis, om man ville vente med at åbne til kl. 12 mandag formiddag. Det er det naturligvis, men hvis der ligger en fordel direkte og indirekte i en lukning mandag formiddag, så tror jeg ikke, at en henvisning til, at det er frivilligt og kan ske allerede nu, løser nogle problemer.

Jeg mener at vide, at tanken har været drøftet stærkt inden for butiksverdenen, og jeg henstiller, at man undersøger lidt nærmere, hvordan den ser på det, og hvilke virkninger det ville have. Det forekommer mig nemlig at være slående rigtigt, at det netop ville have en indirekte og meget gavnlig virkning på fredagslukningsproblemet. Jeg tror nemlig, at netop den senere lukning fredag eftermiddag eller fredag aften er et meget væsentligt led i de problemer for forbrugerne, der rejser sig på det område, netop fordi det er den eneste tid i løbet af ugen, hvor mange mennesker er i stand til at gøre deres indkøb, navnlig hvis manden skal have kønen, respektive konen manden, med ud. Derfor må det være af væsentlig betydning for forbrugerne at vide, at de også kan komme ind i butikkerne inden for den foreskrevne lukketid, kl. 20. Det er i meget høj grad ikke tilfældet nu, hvor der er så forskellig praksis inden for det område. Jeg henstiller altså, at man i hvert fald undersøger det spørgsmål lidt nærmere.

Med hensyn til betænkelighederne ved kontrollen mente hr. Niels Westerby, at vanskelighederne ikke ville være særlig store, og henviste til, at de enkelte handlende i gaden skulle nok holde justits indbyrdes. Jeg kan ikke rigtig lide den tanke. Ganske vist er der jo også i dag mulighed for, at den ene kan angive den anden, hvis han ikke overholder den faste lukketid, men der er da næppe tvivl om, at hvis man fik varierede og individuelt bestemte lukketider, som lovforslaget indebærer, ville det betyde en ganske væsentlig udvidelse af fristelsen til stikkeri imellem de handlende indbyrdes,

og det er noget, som jeg synes man skulle være meget betænkelig ved at lægge op til.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Niels Westerby): For at tage det sidste først: jeg tror ikke, der vil blive tale om stikkeri mellem de handlende. I øjeblikket er det allerede sådan, at de handlende i et vist omfang passer på, at loven bliver overholdt, og på dette område vil tilstanden blive nøjagtig den samme, hvis det lukkelovsforslag, der behandles i dag, bliver gennemført.

De to ærede medlemmer hr. Baunsgaard og hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) havde jo straks travlt med at lægge luft imellem sig og handelsministeren og sagde: vi står sandelig ikke bag handelsministeren. Jeg synes, de to medlemmer skylder os en forklaring om, hvor forskellen er. De er jo enige med handelsministeren om at afvise dette lukkelovsforslag, som er fremsat af liberalt centrum, men de har ikke på noget område tilkendegivet noget om et liberalt sindelag med hensyn til lukkeloven på andre områder. Kun hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) antydede lidt om, at han vil gerne have, der skulle kunne sælges lidt flere varer fra kioskerne.

Hr. Weikop prøver at stille det op på den måde, at jeg siger, at detailhandelen ikke varetager forbrugernes interesser. Det er ikke det, der er problemet i denne sag. Det, der er problemet, er, at lukkeloven er et forbud over for detailhandelen. Den er et forbud om, at de på visse tidspunkter ikke må holde åbent, og det, det gælder om, er at give en så smidig lukkelov, at detailhandlerne får lov til at følge deres inderste jeg og tilskyndelse til at varetage forbrugernes interesse på den allerbedste måde. Det får de lov til efter det smidige lukkelovsforslag, som er behandlet i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til det af tinget den 18. marts nedsatte udvalg angående forslag til lov om ændringer i lukke-

[Formanden.]

löven. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 28. april, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om beretning angående Nordisk Råds 13. session 1965.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om kirkers bestyrelse m. m.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om menighedsråd.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Danmarks teknisk-videnskabelige forskningsråd og Statens teknisk-videnskabelige fond.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov for Færøerne om skolelærer.

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i toldloven og i lov om forskellige forbrugsafgifter.

Mødet hævet kl. 14³⁵.

96. møde.

Torsdag den 28. april kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om beretning angående Nordisk Råds 13. session 1965.

(Første behandling af forslaget (nr. XXII) findes i tidenden sp. 5036).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sagen sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges enstemmigt med 112 stemmer.

Formanden: Der vil nu blive givet Nordisk Råds danske delegation meddelelse om denne vedtagelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om kirkers bestyrelse m. m.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 96) findes i tidenden sp. 3407, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 697).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om menighedsråd.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 97) findes i tidenden sp. 3407, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 697).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen gående ud på en ny åfattelse af lovforslaget.